

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
ABIGAIL LOFARO**

Seduta tat-30 ta' Marzu, 2012

Citazzjoni Numru. 998/2008

**Paul u Joanne konjugi Gauci, rispettivament
detenturi tal-karti ta' l-identita` bin-numri 276968(M) u
514777(M)**

VS

**Dominic u Maria konjugi Farrugia rispettivament
detenturi tal-karti ta' l-identita` bin-numri 246755(M) u
721956(M)**

Il-Qorti:

Rat ir-rikors guramentat ippresentatat mill-atturi fit-3 ta' Ottubru, 2008, li *in forza* tieghu, wara li ppremettew :

1. Illi l-intimati konjugi Farrugia huma debituri taghhom fis-somma komplessiva ta' tletin elf, mitejn u wiehed u tmenin Euro u hamsa u tmenin centezmu (€30,281.85) - gja tlettax-il elf Liri Maltin (Lm13,000) -rapprezentanti self maghmul lill-intimati konjugi Farrugia kif miftiehem

permezz ta' zewg skritturi datati 4 ta' Marzu 2003 fl-Atti tan-Nutar Angelo Vella (**DOKs A & B**) fl-ammonti rispettivi ta' tlieta u ghoxrin elf mitejn u tlieta u disghin Euro u tlieta u sebghin centezmu (€23,293.73) - gja ghaxart'elef Liri Maltin (Lm10,000) - u sitt elef disa` mija u tmienja u tmenin Euro u tnax-il centezmu (€6,988.12) - gja tlett'elef Liri Maltin (Lm3,000).

2. Illi a bazi ta' l-iskritturi su-riferiti, l-ammont komplessiv ta' tletin elf mitejn u wiehed u tmenin Euro u hamsa u tmenin centezmu (€30,281.85) kellu jigi ripagat, in parti u relattiv ghas-somma ta' sitt elef disa` mija u tmienja u tmenin Euro u tnax-il centezmu (€6,988.12) sa' zmien sentejn mid-data ta' l-istess skrittura, ossia sal-4 ta' Marzu 2005, u in parti u relattiv ghas-somma ta' tlieta u ghoxrin elf mitejn u tlieta u disghin Euro u tlieta u sebghin centezmu (€23,293.73) sa' zmien hames snin mill-istess skrittura, ossia sal-4 ta' Marzu 2008,

3. Illi bi skrittura maghmula fl-atti tan-Nutar Adriana Vella datata 28 ta' Frar 2007, l-hawnekk intimati konjugi Farrugia iddikjaraw illi l-iskritturi tal-4 ta' Marzu 2003 kienu ghadhom effettivi (**DOK C**), filwaqt s-self fl-ammont ta' sitt elef disa` mija u tmienja u tmenin Euro u tnax-il centezmu (€6,988.12) gja tlett'elef Liri Maltin (Lm3,000), gie fl-istess gurnata u permezz ta' skrittura ohra, mgedded sal-4 ta' Marzu 2008 (**DOK D**).

4. Illi dan l-ammont komplessiv ta' tletin elf mitejn u wiehed u tmenin Euro u hamsa u tmenin centezmu (€30,281.85) huwa cert, likwidu u dovut.

5. Illi l-intimati gew interpellati diversi drabi ghall-hlas, inkluz permezz ta' zewg ittri ufficcjali ai termini tal-Artiklu 166A datati 16 ta' Gunju 2008 (**DOKs E u F**), izda dawn baqghu inadempjenti.

Talbu li l-konvenuti jghidu ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex :

1. tiddikjara illi l-intimati konjugi Farrugia flimkien u in solidum bejniethom huma debitori tar-rikorrenti konjugi

Gauci fis-somma ta' tletin elf mitejn u wiehed u tmenin Euro u hamsa u tmenin centezmu (€30,281.85) ghar-ragunijiet indikati fir-rikors guramentat;

2. tordna lill-intimati sabiex ihallsu l-imsemmija somma ta' tletin elf mitejn u wiehed u tmenin Euro u hamsa u tmenin centezmu (€30,281.85) bl-imghax legali mid-data ta' l-iskritturi su-riferiti, ossia mill-4 ta' Marzu 2003.

Bl-ispejjez kollha, komprizi dawk tal-prezenti u dawk taz-zewg ittri ufficcjali datati 16 ta' Gunju 2008, kif ukoll dawk tal-Mandati kawtelatorji ta' Qbid u ta' Sekwestru, pprezentati kontestwalment ma' dan l-att, kontra l-intimati li huma minn issa ngunti ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda ta' l-atturi;

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenuti Dominic u Maria konjugi Farrugia, li in forza taghha huma eccepew :

1. Preliminarjament, in-nullita' taz-zewg skritturi ta' self datati 4 ta' Marzu, 2003 u tal-iskrittura tat-28 ta' Frar, 2007 u tal-obbligazzjonijiet naxxenti mill-istess skrittura stante illi l-kawza hija wahda illecita u tmur ukoll kontra l-ordni pubbliku stante illi l-atturi mhumieq debitament licenzjati bhala istituzzjoni finanzjarja bil-fakolta u l-awtorizzazzjoni legali illi jissomministraw self ta' flus a tenur tal-provvedimenti tal-Att dwar Istituzzjonijiet Finanzjarji (Kap. 376 tal-Ligijiet ta' Malta) u l-ezercizzju da parti taghhom ta' self ta' flus jikkostitwixxi reat kontra l-provvedimenti tal-istess Att.

2. Preliminarjament ukoll, u in linea sussidjarja u bla ebda pregudizzju ghas-suespost, in-nullita' tal-kuntratti relattivi ta' self stante illi l-*causa* hija wahda illecita peress li fuq is-self giet ezatta rata ta' imghax ferm oghla mill-ghola rata permissibbli skond il-ligi.

3. Illi, fil-mertu, sussidjarjament u assolutament bla ebda pregudizzju ghas-suespost, il-bilanc talvolta dovut mir-rispondenti lill-atturi bl-applikazzjoni tar-rata ta' imghax skond il-ligi huwa ferm inqas mill-ammont

reklamat mill-atturi stante li sal-lum l-eccipjenti diga rrifondew lill-atturi s-somma ta' tnejn u ghoxrin elf, seba' mija u hdax-il Ewro u disgha u tletin centezmu (EUR 22,711.39) [ekwivalenti ghal disat elef, seba' mija u hamsin lira Maltija (Lm9,750)].

4. Illi r-rispondenti, in vista tas-suespost, la ghandhom ibatu l-ispejjez ta' din il-procedura u lanqas ghandhom ikunu kundannati jhallsu imghax b'rata ghola minn dik permessa mil-ligi.

Illi b'digriet tat-12 ta' Mejju, 2010 giet awtorizzata din iz-zieda fir-risposta guramentata :

Illi fil-komputazzjoni ta' dik is-somma li talvolta tista tkun dovuta mill-konvenuti lill-atturi, is-somma ta' €16,305.61 (ekwivalenti ghal LM7,000 fil-munita l-antika) imhallsa mill-konvenuti lill-atturi fi Frar, 2007 ghandha a tenur tal-artikolu 1171(b) u / jew (f) tal-Kodici Civili, tigi imputata versu l-ammont ossia dik il-parti mill-ammont tas-somma ta' €30,281.85 (ekwivalenti ghal LM13,000) realment mislufa mill-atturi lill-konvenuti originarjament u cioe' fl-4 ta' Frar, 2003;

Rat il-lista tax-xhieda tal-konvenuti Dominic u Maria konjugi Farrugia;

Semghet lix-xhieda li tressqu;

Rat id-dokumenti li gew esebiti, il-provi prodotti u l-atti ta' dan il-procediment;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Rat illi l-kawza thalliet ghas-sentenza ghallum fuq l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti;

Ikkunsidrat :

Illi l-atturi istitwew il-kawza odjerna sabiex il-Qorti tiddikjara lill-konvenuti flimkien u in solidum debituri taghhom fis-somma ta' tletin elf mitejn u wiehed u tmenin

Euro u hamsa u tmenin centezmu (€30,281.85) u sabiex il-Qorti tordna lill-konvenuti jhallsu din is-somma lill-atturi.

Illi l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti kienet in- nullita taz-zewg skritturi ta' self datati 4 ta' Marzu, 2003 u 28 ta' Frar, 2007 u tal-obbligazzjonijiet naxxenti minn dawn skritturi, stante illi l-kawza hija wahda illecita u tmur ukoll kontra l-ordni pubbliku peress li l-atturi mhumieq debitament licenzjati bhala istituzzjoni finanzjarja bil-fakolta u l-awtorizzazzjoni legali illi jissomministraw self ta' flus a tenur tal-Kap. 376 tal-Ligijiet ta' Malta u l-ezercizzju da parti taghhom ta' self ta' flus jikkostitwixxi reat kontra l-provvediment tal-istess Att dwar l-istituzzjonijiet finanzjarji.

Ikkunsidrat :

Illi xehed l-attur in subizzjoni u qal illi xogholu huwa ta' bidwi u dan huwa ix-xoghol tieghu fulltime. Huwa xehed illi huwa ma jahdimx f'istituzzjonijiet finanzjarji. Dwar iz-zewg skritturi ta' self ta' flus li inghata mill-atturi lill-konvenuti, mistoqsi jekk qattx silef flus qabel, l-attur wiegeb fin-negattiv. Huwa xehed illi l-iskritturi saru in-Naxxar ghand in-Nutar Anglu Vella li illum huwa mejjet. L-attur gie mistoqsi ghalfejn saru zewg skritturi ghand in-nutar u mhux skrittura wahda u l-attur spjega illi l-konvenut l-ewwel talbu elf lira (LM1,000) u kif kien ser jaghtih il-flus qallu "ghamilli pjacir u islifni tlett elef lira" (LM3,000). Huwa hekk ghamel. L-attur xehed illi dan il-hin huwa u il-konvenut kienu wahedhom fir-razzett tieghu, u dan qabel ma saru l-iskritturi. L-attur kompla jixhed illi l-konvenut ried aktar flus u hu kien tah biss tlett elef lira (LM3,000) u qallu biex jistenna peress illi mart l-attur kienet ser tidhol l-isptar. L-attur xehed illi t-tlett elef lira (LM3,000) li kien ta lill-konvenut kienu fi flus in kontanti li kien gabhom mid-dar tieghu. L-attur kompla jixhed illi meta harget martu mill-isptar, kien silef is-somma ta' ghaxart elef lira (LM10,000) lill-konvenut. Kien ghamillu cheque mill-kont bankarju tieghu u tahulu, izda l-attur kien qallu illi riedu jaghmlu skrittura ghand in-nutar. L-attur xehed illi meta kien ta it-tlett elef lira (LM3,000) fi flus in kontanti lill-konvenut ma kellux xhieda u lanqas ghamlu bicca karta bejniethom ghaliex kien jafdah peress li kien

habib tieghu ta' veru. L-attur xehed illi meta marru ghand in-nutar, kienu saru zewg skritturi rapprezentanti it-tlett elef (LM3,000) li kien silfu fi flus in kontanti u l-ghaxart elef lira Maltin (LM10,000) illi kien qiegħed jisilfu permezz ta' bank draft. L-imghax kellu jibda jiddekorri minn dakinhar, mill-4 ta' Marzu u dana fir-rigward taz-zewg ammonti, peress illi z-zewg skritturi saru dakinhar, minkejja il-fatt illi it-tlett elef lira (LM3,000) li kien ghaddhielu in kontanti kienu ghaddihomlu f'data precedenti. L-attur xehed illi il-konvenut kellu jhallsu it-tlett elef lira (LM3,000) li kien selfu wara tlett snin u kellu jagħtih lura is-somma ta' ghaxart elef lira Maltin (LM10,000) wara hames snin. Huwa gie mistoqsi għalfejn saret din id-distinzjoni u qal illi il-konvenut kien qallu anke l-ohrajn, anke qabel nagħtihomlok. L-attur gie mistoqsi dwar id-Dokument C esebit mar-rikors guramentat, skrittura datata 28 ta' Frar 2007. L-attur xehed ukoll illi kien silef lill-konvenut is-somma ulterjuri ta' sebat elef lira Maltin (LM7,000) u kienet saret skrittura ohra f'dan ir-rigward sabiex b'hekk b'kollox kien silfu is-somma ta' ghoxrin elf lira Maltin (LM20,000) u minn din is-somma l-attur xehed illi l-konvenut hallsu lura sebat elef lira Maltin (LM7,000). Dawn is-sebat elef lira (LM7,000) l-attur kien silifhom lill-konvenut u kien tahomlu fi flus in kontanti. L-attur xehed illi meta silef is-somma ulterjuri ta' sebat elef lira Maltin (LM7,000) lill-konvenut, il-konvenut kien għad fadallu jagħtih it-tlett elef lira (LM3,000) illi kien silfu qabel. L-attur spjega illi huwa xorta wahda kien selfu sebat elef lira Maltin (LM7,000) ohrajn peress li kien hbieb mal-konvenut u kien wegħdu li kien ser ihallsu. L-attur xehed illi huwa qatt ma kien talab lill-konvenut biex ihallsu dawġ it-tlett elef lira Maltin (LM3,000). L-attur xehed in subizzjoni illi huwa ippretenda l-ammont kollu mingħand il-konvenut. L-attur xehed illi meta l-konvenut hallsu sebat elef lira (LM7,000) huwa naqqashom minn dik is-somma ta' sebat elef lira (LM7,000) li kien selfu u ma bediex billi naqqas mill-ewwel somma li kien selfu u cioe' ta' tlett elef (LM3,000) u sussegwentement bit-tieni somma u cioe' ta' ghaxart elef lira Maltin (LM10,000). L-attur spjega illi kien l-istess konvenut illi qallu li din is-somma kellha titnaqqas mis-somma ta' sebat elef lira (LM7,000) li hu kien selfu u kienu qalu b'kollox lin-nutar. L-attur xehed illi dwar

imghax, hu u il-konvenut kienu ftehm u fuq tmienja fil-mija, li suppost kellu jithallas kull sitt xhur. L-attur xehed illi għall-ewwel il-konvenut kien iħallsu l-imghax kull sitt xhur, izda umbagħad ma baqax iħallsu.

Ikkunsidrat :

Illi xehed il-konvenut u qal illi huwa armat bil-baqar. Huwa qal illi kien jaf lill-attur, kienu hbieb, kellu bzonn il-flus u kien jaf li l-attur gieli issellef xi flus u għalhekk kien talbu sabiex iselfu il-flus. Il-konvenut xehed illi kien talab lill-attur sabiex iselfu għaxart elef lira Maltin (LM10,000) u qal illi l-attur kien talbu imghax ta' hmistax fil-mija (15%). Il-konvenut xehed illi qabel din is-somma, l-attur kien silfu wkoll somma oħra ta' tlett elef lira Maltin (LM3,000), dejjem bl-imghax bil-hmistax fil-mija (15%). Skond il-konvenut l-attur kien irrifjuta illi jisilfu b'imghax inqas minn hmistax fil-mija (15%). Il-konvenut xehed illi kienu marru għand in-nutar, hu kien ha lill-mara tieghu u l-attur kien għamel l-istess u quddiem in-nutar il-konvenut kien għaddhielu għaxart elef lira Maltin (LM10,000) permezz ta' cheque mahrug mill-Bank of Valletta. Huwa xehed illi kull sitt xhur kien ikollu iħallas imghax bir-rata tal-hmistax fil-mija (15%) u b'kollox issa kellu jagħti lill-attur is-somma ta' tlettax il-lef lira Maltin (LM13,000). Il-konvenut spjega illi huwa kien iħallas dan l-imghax kull sitt xhur fi flus in kontanti. Il-konvenut kompli jixhed illi madwar sentejn qabel ma istitwixxa il-kawza odjerna hu ma kienx baqa iħallas l-imghax lill-attur. Il-konvenut xehed illi lin-Nutar ma kienux qalulu bil-fatt illi l-attur kien qieghed izomm imghax bil-hmistax fil-mija (15%).

Illi kemm l-attur, kif ukoll il-konvenut, spjegaw illi l-konvenut kien baġat risposta lill-attur illi kellu bzonn jissellef xi flus mingħandu ma Emanuel magħruf bħala Leli Xuereb. Il-konvenut xehed illi Xuereb kien qallu illi jekk kellu bzonn jissellef il-flus l-attur kien jaqdi. Il-konvenut xehed illi kien qal lil mara tieghu, kif ukoll lill-uliedu illi kien qieghed iħallas lura lill-attur bl-imghax bil-hmistax fil-mija (15%).

Ikkunsidrat :

Illi xehdet Roberta Buhagiar, in rappresentanza tal-Malta Financial Services Authority, u qalet illi giet mitluba taghmel ir-ricerka dwar Paul Gauci, karta ta' l-identita numru 276968 (M), u qalet illi ma irrizultahix illi din il-persuna hija illicenzjata sabiex tislef il-flus.

Ikkunsidrat :

Illi l-Kap. 376 Artikolu 3 (1) jghid hekk :

“Ebda kummerc ta' istituzzjoni finanzjarja ma ghandu jsir f'Malta jew minn Malta hlief minn kumpanija li jkollha licenzja moghtija taht dan l-Att mill-awtorita kompetenti.”

Illi l-Kapitolu 376 jghid illi istituzzjoni finanzjarja tfisser kull persuna li b'mod regolari jew abbitwali tikseb holdings, jew tidhol biex twettaq xi attivita elenkata fl-ewwel skeda akkont u ghar-riskju tal-persuna li tkun qeghda twettaq dik l-attivita.

Ikkunsidrat :

Illi l-Qorti rat sentenza tal-Qorti tal-Magistrati Ghawdex fil-Gurisdizzjoni Superjuri, moghtija fil-kawza fl-ismijiet Ronald Azzopardi vs Francis Bonello et fit-3 ta' Marzu 2009, fejn il-Qorti qalet hekk :

“Sabiex persuna tikkwalifika bhala istituzzjoni finanzjarja trid taghmel l-atti elenkati fl-iskeda b'mod regolari jew abitwali. Il-Qorti hi tal-fehma li dawn iz-zewg kelmiet huma sinonimi ta' xulxin u jindikaw attivita persistenti u kostanti, attivita li tista tghid tkun drawwa. Li persuna ssellef flus ma jfissirx b'daqshekk li awtomatikament taqa fid-definizzjoni ta' istituzzjoni finanzjarja.”

Illi f'sentenza ohra moghtija mill-Qorti tal-Appell fil-kawza fl-ismijiet David Bonett vs Carmelo Borg et, il-Qorti qalet hekk :

“Fl-artikolu 3(1) ta' l-att numru XII tal-1994 li jipprovdi illi 'no business of a financial institution shall be transacted in

or from Malta except by a company which is in possession of a licence granted under this Act by the competent Authority.”

Il-Qorti qalet illi l-appellanti jidhru li qeghdin jikkonfondu l-bzonn ta' licenzja biex wiehed jezercita tip ta' negozju ma l-ezercizzju tan-negozju nnifsu u mal-validita tal-kuntratti u r-rabta kontrattwali li johlqu. Ghandu jkun car illi l-Att numru XII tal-1994 bl-ebda mod ma jimmodifika l-kapacita ta' persuni li skond il-ligi setghu jikkontrattaw illi jinvolvu ruhhom f'negozju ta' self. Tali negozju, fin-nuqqas ta' disposizzjoni espressa tal-ligi li tikkommina n-nullita tieghu, jibqa validu u jorbot lill-kontraenti. Dana irrispettivament minn sanzjonijiet li l-attur jista jinkorri jekk jirrizulta li kien qed jikkonduci negozju li ghalih ma kellux licenzja. Bizzzejjed jinghad illi kellu qabel xejn jigi stabbilit x'ifissru t-termini 'regular occupation or business' fl-artikolu 2 ta' l-istess Att u dan appartu konsiderazzjonijiet ohra.

Ikkunsidrat :

Illi fil-kaz odjern, irrizulta mill-provi kollha li gew prodotti illi l-attur silef flus lill-konvenuti permezz ta' tlett skritturi. L-attur xehed u dan gie ukoll ikkonfermat mill-konvenut, illi huma kienu hbieb. Effettivament l-ewwel darba illi l-attur silef lill-konvenut, l-attur kien silfu is-somma ta' tlett elef lira Maltin (LM3,000) in kontanti minghajr skrittura u minghajr ma kien hemm l-ebda xhieda prezenti u dana kollu gie ikkonfermat mill-istess konvenut.

Illi l-attur xehed illi huwa lanqas jaf jikteb, li huwa bidwi u li la hu u lanqas martu ma jaghmlu xi xoghol fl-affarijiet finanzjarji. L-attur xehed illi qatt ma silef flus lil hadd aktar hlief lill-konvenuti u li kien silef lill-konvenut semplicement ghaliex il-konvenut kien insista mieghu li kellu bzonn dawn il-flus b'mod urgenti u peress illi kienu hbieb.

Illi bl-ebda mod ma gie ippruvat illi l-atturi kien jisilfu il-flus b'mod regolari jew abitwali, qishom kienu saru xi bank u ghalhekk bl-ebda mod ma jikkwalifikaw bhala istituzzjoni finanzjarja.

Ghaldaqstant u ghar-ragunijiet kollha fuq imsemmija, il-Qorti qeghda tichad l-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti; bl-ispejjez kontra taghhom u tordna l-proseguwiment tal-kawza u qeghda tibghat dawn l-atti lir-Registratur Qrati

Kopja Informali ta' Sentenza

Civili u Tribunali sabiex dawn jigu assenjati lil din il-Qorti diversament preseduta.

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----